

บทที่ 2

รัฐธรรมนูญ

ในปัจจุบัน ประเทศทั้งหลายต่างก็มีรัฐธรรมนูญใช้เป็นกฎหมายแม่บทสำหรับการบริหารประเทศ ซึ่งอาจเป็นชนิดที่แสดงให้เห็นเป็นลายลักษณ์อักษรอย่างชัดเจนว่ากฎหมายนั้นเป็นกฎหมายรัฐธรรมนูญ แต่ประเทศอังกฤษมิได้มีกฎหมายรัฐธรรมนูญให้เห็นอย่างเด่นชัด ต้องตีความเอาจากหลายๆแห่ง ดังจะกล่าวในตอนต่อไป ก่อนอื่นขออธิบายคำว่า “กฎหมายรัฐธรรมนูญคืออะไร” มีคำกล่าวถึงคำว่ารัฐธรรมนูญอยู่หลายประเด็นด้วยกันแต่ความหมายที่แท้จริงคือ “กฎเกณฑ์และรูปของการจัดการบริหารงาน ของรัฐ”¹² นั่นคือกฎหมายรัฐธรรมนูญย่อมเกี่ยวข้องกับรัฐเท่านั้น และจะเกี่ยวพันเฉพาะเรื่องของส่วนรวมเพื่อจัดวางระเบียบต่างๆ ไปนั่นเอง นอกจากนี้ ยังเป็นกฎหมายที่กำหนดองค์กรแห่งอำนาจสูงสุดของรัฐ และความเกี่ยวพันกันระหว่างอำนาจเหล่านั้น

2.1 ลักษณะและวัตถุประสงค์ของรัฐธรรมนูญ

ลักษณะของรัฐธรรมนูญโดยทั่วไปควรมีดังนี้¹³

2.1.1. จะต้องยืดหยุ่นได้ สามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านความคิด ทัศนคติ ภูมิหลังทางสังคม และสถานการณ์ระหว่างประเทศได้

2.1.2. จะต้องนำเชื่อถือและเข้าใจง่าย ขณะที่ผู้มีอำนาจในการปกครองต้องดำเนินการปกครองให้ไปตามกฎข้อบังคับที่มีอยู่นั้น บรรดาผู้ที่อยู่ภายใต้การปกครองจะต้องเข้าใจกฎข้อบังคับรวมทั้งเหตุผลของกฎเกณฑ์และข้อบังคับเหล่านั้นด้วย เมื่อนั้นก็สามารถจะประเมินได้ว่า

¹² ศิริวัฒน์ สุภรณ์ไพบูลย์, *กฎหมายรัฐธรรมนูญ* (กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วน จำกัด อรุณการพิมพ์, 2524), หน้า 1.

¹³ เรียบเรียงจาก Jack Harvey, *How Britain is Governed* 2nd ed. แปลโดย คณิน บุญสุวรรณ (กรุงเทพมหานคร : อรุณการพิมพ์, 2523), หน้า 4-5.

"เกมส์" นั้น ได้เล่นกันอย่างถูกต้องตามกติกาหรือไม่

2.1.3. จะต้องกำหนดสิทธิบางประการสำหรับชนกลุ่มน้อยหรือฝ่ายเสียงข้างน้อย ในขณะที่ความประสงค์ของฝ่ายเสียงข้างมากเป็นที่ยอมรับ ฝ่ายเสียงข้างมากก็ต้องยินยอมให้ฝ่ายเสียงข้างน้อยมีเสรีภาพในการแสดงออกซึ่งความคิดเห็นเหล่านั้นด้วย และอันที่จริงแล้วฝ่ายเสียงข้างมากควรอ่อนข้อและเสียสละบ้างตามสมควรถ้ามีโอกาส

สำหรับวัตถุประสงค์อย่างกว้างๆ ของรัฐธรรมนูญมี 2 ประการด้วยกันดังต่อไปนี้¹⁴

1. ยินยอมให้ประชาชนเป็นผู้เลือกรัฐบาล และให้อำนาจแก่รัฐบาลเพื่อดำเนินการทุกอย่างให้บรรลุความประสงค์ของประชาชนเหล่านั้น

2. เป็นหลักประกันว่า อำนาจการควบคุมสูงสุดจะตกอยู่ในมือของประชาชนตลอดไป

2.2 แบบของรัฐธรรมนูญ

เมื่อได้พิจารณาเรื่องรัฐธรรมนูญแล้วจะเห็นว่า ประเทศต่างๆ ก็มีรัฐธรรมนูญเป็นของตนเองทุกประเทศ บางประเทศอาจมีรัฐธรรมนูญชนิดที่บอกลักษณะของการปกครองไว้อีกแบบหนึ่ง ซึ่งไม่คล้ายคลึงหรือถูกต้องกับลักษณะของการปกครองตามความเป็นจริงของประเทศในขณะนั้นเลย รัฐธรรมนูญชนิดนี้เรียกว่ารัฐธรรมนูญแบบโครงการ ส่วนบางประเทศรูปของการปกครองเป็นไปตามกฎเกณฑ์ที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ หรือจะผิดแปลกไปบ้างก็เพียงส่วนน้อยอย่างนี้เรียกว่ารัฐธรรมนูญแบบกฎหมาย¹⁵

แต่เมื่อพิจารณาถึงรัฐธรรมนูญของประเทศอังกฤษแล้วพบว่า มีลักษณะที่แปลกจากทั่วไปอย่างมาก นั่นคือเป็นทั้งกฎหมายชนิดที่เป็นลายลักษณ์อักษร และไม่เป็นลายลักษณ์อักษร คืออาศัยขนบธรรมเนียมและจารีตประเพณีรวมกัน ทั้งกฎหมายที่เป็นลายลักษณ์อักษรก็ได้เขียนให้เรียกขานว่าเป็นกฎหมายรัฐธรรมนูญ หรือร่างขึ้นเพื่อเป็นกฎหมายรัฐธรรมนูญโดยเฉพาะ แต่ต้องอาศัยการตีความจากกฎหมายทั่วไป เช่น จากคำพิพากษาของศาล จากพระราชบัญญัติที่สำคัญๆ เป็นต้น ฉะนั้นจึงมักจะได้ยินคำกล่าวที่ว่า "ประเทศสหราชอาณาจักรมีรัฐธรรมนูญที่ไม่เป็นลายลักษณ์อักษร" อยู่เสมอ เมื่อเป็นเช่นนี้ทำให้ลำบากใจในการพิจารณาว่ากฎหมายใด

¹⁴ Ibid., p 7.

¹⁵ ศิริวัฒน์ สุภรณ์ไพบูลย์, op.cit., หน้า 1.

เป็นกฎหมายปกครอง กฎหมายใดเป็นกฎหมายรัฐธรรมนูญ ฉะนั้นจึงเป็นหน้าที่ของนักกฎหมายรัฐธรรมนูญที่จะต้องตีความเอาเอง โดยอาศัยหลักเกณฑ์กว้างๆ 2 ประการดังต่อไปนี้

ก. ถ้าพระราชบัญญัตินั้นมีข้อความเกี่ยวกับโครงสร้างของรัฐบาล ไม่ว่าจะเป็นโครงสร้างที่กำหนดขึ้นใหม่หรือโครงสร้างที่มีอยู่เดิม

ข. ถ้าพระราชบัญญัตินั้นเกี่ยวกับสิทธิของประชาชนในทางการเมือง เช่น เกี่ยวกับสิทธิการเลือกตั้ง เป็นต้น

2.3 ที่มาของรัฐธรรมนูญสหราชอาณาจักร

ที่มาของรัฐธรรมนูญหรือเรียกว่าองค์ประกอบของรัฐธรรมนูญแห่งสหราชอาณาจักรสามารถพิจารณาจากสิ่งต่างๆดังต่อไปนี้

2.3.1 เอกสารทางประวัติศาสตร์ เอกสารเหล่านี้ไม่มีฐานะเป็นกฎหมายพิเศษ แต่เป็นคำประกาศยืนยันหลักการสำคัญที่ควรยอมรับในการปกครองประเทศ เช่น

- **Magna Carta, 1215** เป็นเอกสารที่บรรดาขุนนางของอังกฤษได้ร่วมกันบังคับพระเจ้าของตน ให้พระราชทานเอกสารฉบับนี้ ซึ่งมีสาระสำคัญอยู่ที่การจำกัดอำนาจของพระมหากษัตริย์ในการเรียกเก็บภาษีอากรหรือเรียกเงินทองจากราษฎร และประกันสิทธิของบุคคลว่าจะถูกลงโทษ จำคุก เนรเทศ ยึดทรัพย์ หรือต้องโทษอื่นใดมิได้ เว้นเสียแต่ว่า ได้รับการพิจารณาพิพากษาจากบุคคลในชั้นเดียวกันหรือโดยบทบัญญัติของกฎหมายแผ่นดิน¹⁶

- **Petition of Right, 1628** เป็นคำเรียกร้องของรัฐสภาต่อพระเจ้าชาร์ลที่ 1 ขอสิทธิและเสรีภาพของราษฎร โดยห้ามจับกุมบุคคลโดยไม่มีเหตุผล การจำคุกทุกครั้งจะต้องมีการสอบสวนความผิดเสียก่อน หากใช้กฎหมายทหาร (กฎอัยการศึก) ก็ให้ใช้ได้เฉพาะกองทัพและให้ใช้ในเวลาสงครามเท่านั้นห้ามใช้ในยามปกติ และห้ามใช้คำสั่งทหารกลับแก้มือหรือข่มเหงราษฎร ส่วนการเก็บภาษีจากราษฎรนั้นต้องได้รับการอนุมัติจากรัฐสภาเสียก่อน¹⁷ เป็นต้น

¹⁶ Sir Ivor Jennings, *Queen's Government* (Harmondsworth: Penguin Books, 1969), อ้างถึงใน จรูญสุภาพ และคณะ, *การเมืองการปกครองยุโรป: อังกฤษ ฝรั่งเศส เบนเนลักซ์* (กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, 2522), หน้า 15.

¹⁷ Garl Stephenson and Federick George Marcrum, ed. 3rd trans. *Sources of English Constitutional History* Vol.1 (London : Harper and Row Publishing, Inc., 1972), pp.450-452.

- **Habeas Corpus Act, 1979** พระเจ้าชาร์ลที่ 2 ถูกบังคับให้ตราพระราชบัญญัติฉบับนี้ขึ้น เพื่อความมั่นคงแห่งเสรีภาพของราษฎร เป็นการป้องกันการถูกจับกุมคุมขังโดยไม่มีเหตุผล โดยก่อนที่จะคุมขังราษฎร (ผู้กระทำผิด) จะต้องมีความหมายเรียกตัวผู้ที่ถูกเจ้าหน้าที่จับกุมมายังศาล เพื่อพิจารณาว่า การคุมขังบุคคลผู้นั้นเป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ นอกจากนั้น ยังให้ประกันตัวในระหว่างพิจารณาคดีได้ด้วย การกระทำดังกล่าวนี้ไม่รวมถึงการเป็นกบฏ และผู้ประกอบอาชญากรรมอย่างร้ายแรง และขณะที่ถูกคุมขังจะต้องได้รับการปฏิบัติเป็นอย่างดีด้วย¹⁸

- **Bill of Right, 1689** เป็นเอกสารที่ระบุถึงอำนาจการออกกฎหมายทั้งปวงว่า เป็นอำนาจของรัฐสภา พระมหากษัตริย์จะขึ้นภาษีหรือบังคับเก็บภาษีโดยปราศจากความยินยอมของรัฐสภาไม่ได้ ส่วนรัฐสภาจะต้องให้มีการประชุมกันอย่างสม่ำเสมอ ทั้งต้องรับรองเสรีภาพของประชาชนด้วย¹⁹

- **Act of Settlement, 1701** เป็นพระราชบัญญัติที่แสดงถึงความเด็ดขาดแห่งรัฐสภา โดยกำหนดการสืบราชสมบัติของราชวงศ์อังกฤษว่า จะต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภาเสียก่อน นอกจากนั้นในพระราชบัญญัติฉบับนี้ยังระบุถึงการถือหลักเพศชายสำคัญกว่าเพศหญิง (แต่เพศหญิงก็มีสิทธิที่จะเป็นพระมหากษัตริย์ได้ในกรณีที่ไม่มีเพศชาย) ผู้สืบราชสมบัติจะต้องนับถือศาสนาคริสต์นิกาย Church of England เท่านั้นและทรงเป็นองค์อุปถัมภ์ของทุกศาสนา ในปี ค.ศ.1937 Act of Settlement ได้ระบุไว้ว่า เมื่อพระมหากษัตริย์ไม่สามารถปฏิบัติพระราชภารกิจได้เนื่องจากเหตุการณ์ใดๆก็ตาม เช่น ทรงประชวร ทรงพระเยาว์หรือเสด็จต่างประเทศ จะต้องมีการตั้งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ อันได้แก่ รัชทายาทอันดับหนึ่ง และในกรณีที่ผู้สำเร็จราชการไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ รัฐสภาจะต้องแต่งตั้ง Councilor of State จำนวน 5 คน ขึ้นปฏิบัติงานแทน²⁰

- **Reform Act, 1832** พระราชบัญญัตินี้ได้ให้สิทธิแก่ชนชั้นกลางและเจ้าของที่ดินเล็กๆทุกคน มีสิทธิในการเลือกตั้ง ในปี ค.ศ.1861 มีพระราชบัญญัติชนิดนี้อีกหนึ่งฉบับที่ขยายสิทธิในการเลือกตั้ง ให้ครอบคลุมถึงประชาชนที่เป็นชายทุกคนในเมืองที่มีอยู่ของตนเองหรือเช่าอยู่ในอัตราค่าเช่าไม่ต่ำกว่า 10 ปอนด์ต่อปี ในปี ค.ศ.1864 ขยายสิทธิการเลือกตั้งให้แก่กรรมกรใน

¹⁸ Ibid., pp.557-559.

¹⁹ วิทยา นภาศิริกุลกิจ, op.cit., หน้า 24.

²⁰ จรูญ สุภาพ และคณะ, op.cit., หน้า 24-25.

ที่นา ในปี ค.ศ.1918 ขยายสิทธิการเลือกตั้งให้แก่พลเมืองอังกฤษที่เป็นชายทุกคนที่มีอายุตั้งแต่ 21 ปีบริบูรณ์และสตรีที่มีอายุตั้งแต่ 30ปีบริบูรณ์ขึ้นไป(นับว่าเป็นครั้งแรกที่ไม่คำนึงถึงทรัพย์สินของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง) ในปี ค.ศ. 1923 ได้ลดอายุของผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่เป็นสตรีลงเหลือแค่ 21 ปี ต่อมาในปี ค.ศ.1936 ได้ลดอายุผู้เลือกตั้งทั้งชายและหญิงลงเหลือ 18 ปี บริบูรณ์²¹ มาจนกระทั่งทุกวันนี้

- **Parliament Act, 1911** พระราชบัญญัติฉบับนี้ได้กล่าวถึงการเลือกตั้งทั่วไปว่า จะต้องมีการขึ้นอย่างน้อยทุกๆ 5 ปี แต่พระมหากษัตริย์โดยคำแนะนำของนายกรัฐมนตรีอาจทรงยุบสภาก่อนครบวาระได้ นอกจากนี้ยังได้จำกัดอำนาจของรัฐสภาโดยเฉพาะสภาขุนนางดังต่อไปนี้
ร่างพระราชบัญญัติใดๆที่เกี่ยวกับการเงินหรือเรื่องที่เกี่ยวข้องกัน หรือประธานสภาสามัญฯได้ชี้ขาดว่า เป็นร่างพระราชบัญญัติการเงิน เมื่อผ่านสภาสามัญฯไปแล้ว 1 เดือน ไม่ว่าสภาขุนนางจะพิจารณาเห็นชอบหรือไม่ก็ให้ประกาศใช้เป็นกฎหมายได้

ข.ร่างพระราชบัญญัติที่เกี่ยวกับสาธารณะซึ่งผ่านสภาสามัญฯไปแล้วแต่ถูกสภาขุนนางคัดค้าน สภาสามัญฯอาจยกขึ้นมาพิจารณาใหม่ได้ในสมัยประชุมคราวต่อไป แต่ถ้าสภาขุนนางยังคงคัดค้านร่างพระราชบัญญัตินั้นอีกเป็นครั้งที่สอง สภาสามัญฯก็อาจจะยกขึ้นมาพิจารณาได้อีกเป็นครั้งที่สามในสมัยประชุมต่อไป และหากสภาสามัญฯยังคงยืนตามมติเดิมอีกก็ให้ประกาศใช้เป็นกฎหมายได้ แต่ขบวนการทั้งหมดนี้ต้องใช้เวลาไม่น้อยกว่า 2 ปีเป็นต้น

ค.กำหนดอายุของสภาสามัญฯชุดหนึ่งไว้ไม่เกิน 5 ปีแทนกฎหมายเดิมที่กำหนดไว้ 7 ปี²² และในปีค.ศ. 1949 พรรคเลเบอร์ได้เสนอพระราชบัญญัตินี้เพื่อจำกัดอำนาจของสภาขุนนางเกี่ยวกับอำนาจการยับยั้งร่างกฎหมายที่ผ่านสภาสามัญฯไม่น้อยกว่า 2 ปี ให้เหลือ 1 ปี²³

จะเห็นได้ว่า รัฐธรรมนูญของสหราชอาณาจักรบางฉบับมีลักษณะเป็นพระราชบัญญัติหรือกฎหมายธรรมดาเท่านั้น เพราะฉะนั้น การยกเลิกหรือแก้ไขก็สามารถทำได้โดยง่าย เพียงแต่ออกกฎหมายฉบับใหม่เพื่อยกเลิกหรือแก้ไขกฎหมายเดิมที่มีผลยกเลิกหรือแก้ไขกฎหมายเดิมได้ เป็นการแสดงให้เห็นถึงความเป็นเอกของรัฐสภาส่วนหนึ่งด้วย

2.3.2 ขนบธรรมเนียมประเพณีของรัฐสภา ได้แก่ ข้อปฏิบัติที่รัฐสภาคำเนินกิจการงาน

21 Ibid., หน้า 19.

22 Carl Stephenson and Federick George Marcrum, *op.cit.*, pp.822-825.

23 วิทยา นภาศิริกุลกิจ, *op.cit.*, หน้า 95.

ของรัฐสภาหรือประเพณีที่กระทำกันอยู่ เช่น เรื่องเอกสิทธิ กระบวนการ และลักษณะวิธีการปฏิบัติของรัฐสภาโดยเฉพาะ เป็นต้น

2.3.3 คำพิพากษาของศาล โดยหลักการแล้วศาลเป็นผู้ตีความกฎหมายที่ออกโดยรัฐสภา แต่คำพิพากษาของศาลที่ได้พิพากษาแล้วมักถือเป็นแนวทางปฏิบัติ ซึ่งถือเป็นจารีตประเพณีอย่างหนึ่ง ฉะนั้นคำพิพากษาเหล่านี้ โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างของรัฐและสิทธิของประชาชนด้วยแล้ว ย่อมถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของกฎหมายรัฐธรรมนูญได้

2.3.4 จารีตประเพณีของรัฐธรรมนูญ คือกฎข้อบังคับต่างๆที่เป็นผลจากการปฏิบัติทางการเมืองจนเป็นที่ยอมรับกันในมหาชนทั่วไปของอังกฤษ แม้ไม่มีผลบังคับทางกฎหมายให้เห็น แต่ไม่อาจละเมิดได้ จารีตประเพณีที่สำคัญๆ มีดังนี้

ก. การใช้อำนาจของพระมหากษัตริย์นั้นเป็นเรื่องจารีตประเพณี แต่ทั้งนี้จะต้องให้สอดคล้องกับการยอมรับของรัฐสภาและประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งด้วย เช่น การให้พระมหากษัตริย์เปิดประชุมสภาหรือการกำหนดตัวนายกรัฐมนตรี เป็นต้น ตามหลักเกณฑ์จะเห็นได้ว่า พระมหากษัตริย์เป็นผู้ทรงอำนาจในการแต่งตั้งนายกรัฐมนตรี แต่โดยธรรมเนียมประเพณีแล้ว ประธานสภาสามัญเป็นผู้นำรายชื่อหัวหน้าพรรคการเมืองที่ได้รับเสียงข้างมากอันดับหนึ่งและสองเสนอแก่พระมหากษัตริย์เพื่อทรงใช้พระราชวินิจฉัยและลงพระปรมาภิไธยแต่งตั้งให้คนหนึ่งผู้ใดเป็นนายกรัฐมนตรี และปกติผู้ที่ได้รับเสียงข้างมากก็มักได้รับแต่งตั้งให้เป็นนายกรัฐมนตรีเสมอมา

ข. กฎเกณฑ์ต่างๆ ที่เกี่ยวกับคณะรัฐมนตรี มักเป็นเรื่องของจารีตประเพณีทั้งสิ้น เช่น เรื่องการรับผิดชอบร่วมกัน(Collective Responsibility) หรือเรื่องเกี่ยวกับการแต่งตั้งการถอดถอนคณะรัฐมนตรี เป็นต้น เมื่อนายกรัฐมนตรีลาออกก็มีผลให้คณะรัฐมนตรีต้องลาออกด้วย หรือในกรณีที่รัฐบาลแพ้เสียงในการลงมติสำคัญๆก็ต้องลาออกโดยไม่ต้องรอนกว่าสภาสามัญฯ เสนอญัตติไม่ไว้วางใจ เป็นต้น

ค. แม้ว่าการดำเนินงานส่วนใหญ่เป็นเรื่องของขนบธรรมเนียมประเพณีรัฐสภา แต่มีข้อปฏิบัติไม่น้อยที่เป็นเรื่องของจารีตประเพณีรัฐธรรมนูญ เช่น การให้ที่นั่งแถวหน้าในที่ประชุมสภาสามัญฯเป็นที่นั่งของสมาชิกชั้นนำที่เป็นของพรรคฝ่ายรัฐบาลและฝ่ายค้าน หรือจารีตประเพณีอีกอย่างหนึ่งเมื่อสภาขุนนางทำหน้าที่เป็นศาลสูงนั้น สมาชิกสภาขุนนางที่ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่เป็นศาลสูงจะต้องเป็นสมาชิกที่มีความรู้ด้านกฎหมายเพื่อมาทำหน้าที่นี้เท่านั้น ฉะนั้นในทางปฏิบัติแล้ว ประธานสภาขุนนางที่เรียกว่า ลอร์ด ชานซ์เลอร์ (Lord Chancellor)มักดำรง

ตำแหน่งรัฐมนตรีกระทรวงยุติธรรมไปด้วย

อันที่จริงแล้วจารีตประเพณีรัฐธรรมนูญเหล่านี้ รัฐสภาสามารถตราเป็นกฎหมายข้อบังคับได้ แต่การรักษาไว้ในรูปของจารีตประเพณีทำให้มีความยืดหยุ่น สามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ปัจจุบันได้ดี นี่คือข้อได้เปรียบของการมีรัฐธรรมนูญอย่างนี้

2.4 หลักการสำคัญของรัฐธรรมนูญสหราชอาณาจักร (Constitutional Principle)

หลักการสำคัญของรัฐธรรมนูญอังกฤษพอสรุปได้ดังต่อไปนี้²⁴

2.4.1 หลักการเชื่อมโยงอำนาจ (Fusion of Powers) หมายถึง การให้อำนาจอธิปไตยทั้งสาม คือ อำนาจนิติบัญญัติ อำนาจบริหาร และอำนาจตุลาการ มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด เช่น พระมหากษัตริย์ใช้อำนาจบริหารโดยคำแนะนำของคณะรัฐมนตรี และคณะรัฐมนตรีจะต้องได้รับการสนับสนุนจากสภาสามัญฯ ถ้าสภาสามัญฯไม่สนับสนุนโดยการลงมติไม่ไว้วางใจเมื่อใดคณะรัฐมนตรีต้องลาออก ในทำนองเดียวกัน คณะรัฐมนตรีก็มีอำนาจเสนอให้พระมหากษัตริย์ยุบสภาสามัญฯได้ เมื่อเห็นว่าสภานั้นปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ ส่วนในด้านตุลาการนั้น ก็มีความสัมพันธ์กับอำนาจอื่นๆได้ เช่น ฝ่ายบริหารเป็นผู้เสนอจัดตั้งศาล รัฐสภาเป็นผู้ออกกฎหมายให้จัดตั้งศาล ในขณะที่เดียวกันศาลก็มีอำนาจบังคับผู้ละเมิดกฎหมาย เป็นต้น

โดยหลักการดังกล่าว การขัดแย้งกันระหว่างอำนาจนิติบัญญัติกับอำนาจบริหารจึงเกือบไม่เกิดขึ้นเลยในอังกฤษ ทั้งนี้เพราะอังกฤษมีพรรคการเมืองใหญ่เพียง 2 พรรค ฉะนั้นการเลือกตั้งทั่วไปแต่ละครั้งจะทำให้พรรคใดพรรคหนึ่งมีเสียงข้างมากเสมอ (เว้นแต่ใน ค.ศ. 1918 ถึง 1924 ซึ่งเป็นระยะหัวเลี้ยวหัวต่อที่พรรคเลเบอร์กำลังจะเข้ามาแทนที่พรรคลิเบอรัลเท่านั้น ที่พรรคทั้งสามมีคะแนนเสียงเท่าๆกัน) และโดยธรรมเนียมปฏิบัติพระมหากษัตริย์จะทรงแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีจากพรรคที่มีเสียงข้างมากในสภาสามัญฯเสมอ ประกอบกับพรรคการเมืองในประเทศอังกฤษใช้ระบิบบินัยเคร่งครัด เช่นลูกพรรคจะลงคะแนนเสียงในสภาสามัญฯขัดแย้งกับมติของพรรคไม่ได้ ส่วนระบบการเมืองของสหรัฐอเมริกาถือหลักแบ่งแยกอำนาจเด็ดขาด (Separation of Powers) คืออำนาจอธิปไตยทั้งสามแยกออกจากกันโดยเด็ดขาด ฝ่ายบริหารก็ยุบสภาไม่ได้ และฝ่ายนิติบัญญัติก็ลงมติไม่ไว้วางใจฝ่ายบริหารไม่ได้เช่นเดียวกัน ความขัดแย้ง

²⁴ Ibid., หน้า 30 - 34.

ระหว่างฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติจึงมักเกิดขึ้นเสมอ โดยเฉพาะเมื่อประธานาธิบดีกับเสียงข้างมากในรัฐสภาเป็นคนละพรรคกัน

หลักการเชื่อมโยงอำนาจนี้นักปราชญ์บางท่านยังเกิดความเข้าใจผิดว่า คณะรัฐมนตรีในระบบนี้เป็นเสมือนคณะกรรมการของฝ่ายเสียงข้างมากของสภาสามัญฯ ซึ่งความจริงแล้ว แม้ว่าจะระบบรัฐสภาอังกฤษได้มีการแบ่งแยกอำนาจกันอย่างเป็นทางการระหว่างอำนาจบริหารและอำนาจนิติบัญญัติดังเช่นอย่างระบบของสหรัฐอเมริกาก็ตาม แต่ระบบการเมืองอังกฤษก็ยังเป็นระบบที่รักษาดุลอำนาจระหว่างฝ่ายบริหารกับฝ่ายนิติบัญญัติได้เป็นอย่างดี โดยฝ่ายบริหารมีสิทธิริเริ่มร่างกฎหมาย ส่วนอำนาจการพิจารณาและอำนาจการอนุมัติขั้นสุดท้ายก็ยังเป็นของรัฐสภาและไม่ต้องปรึกษากับรัฐบาลก่อน ในการปฏิบัติดังกล่าว คณะรัฐมนตรีได้กระทำไปโดยอาศัยอำนาจของพระมหากษัตริย์(เพราะคณะรัฐมนตรีเป็นรัฐบาลของพระมหากษัตริย์) ประกอบกับการมีระเบียบวินัยของพรรคที่เคร่งครัด ทำให้อำนาจของคณะรัฐมนตรียิ่งใหญ่ไพศาลมาก แม้รัฐสภาไม่มีหน้าที่ดังกล่าวนี้แต่มีหน้าที่ปฏิบัติเพื่อให้แน่ใจว่า การกระทำของฝ่ายบริหารก่อนที่จะให้ความยินยอมนั้น มักได้มีการพิจารณาโดยรอบคอบแล้ว

2.4.2 หลักอำนาจสูงสุดแห่งรัฐสภา (Supremacy of Parliament)คือหลักที่ถือว่ารัฐสภาเป็นผู้มีอำนาจสูงสุดตามกฎหมาย จนมีผู้กล่าวว่า "รัฐสภาอังกฤษสามารถทำอะไรได้ทุกอย่างเว้นแต่ทำผู้หญิงให้เป็นผู้ชาย และทำผู้ชายให้เป็นผู้หญิง" (Parliament can do everything but make a woman a man and a woman) และศาลก็ไม่อาจพิพากษาการกระทำของรัฐสภาให้เป็นโมฆะได้ กระบวนการแก้ไขรัฐธรรมนูญก็ไม่ยุ่งยากซับซ้อน สามารถแก้ไขได้เพียงการออกกฎหมายธรรมดาแทนเท่านั้น ส่วนการใช้สิทธิยับยั้งร่างกฎหมายของพระมหากษัตริย์นั้นเป็นแต่เพียงในนามและไม่ได้ใช้มานานแล้ว จนเป็นที่เข้าใจกันว่าพระมหากษัตริย์ไม่มีอำนาจยับยั้งร่างกฎหมายใดๆได้ ฉะนั้น รัฐสภาสามารถออกกฎหมายอย่างใด ๆ เช่น อาจขยายอายุของสภาออกไปตลอดกาล หรืออาจจะปลดพระมหากษัตริย์ออกจากราชบัลลังก์ หรืออาจจะเปลี่ยนประเทศอังกฤษเป็นสาธารณรัฐก็อาจทำได้ เป็นต้น

จริงอยู่แม้ว่าฝ่ายบริหารมีสิทธิยุบสภาได้ แต่นั่นก็ไม่ได้หมายความว่า ฝ่ายบริหารมีอำนาจสูงกว่าฝ่ายนิติบัญญัติ การกระทำอย่างนี้เป็นแต่เพียงเปิดโอกาสให้ฝ่ายบริหารยุบสภา เพื่อให้ประชาชนเลือกตั้งกันใหม่ในกรณีที่เกิดความขัดแย้งกันทั้งสองฝ่าย แม้ฝ่ายบริหารคิดว่าตนเป็นฝ่ายถูก ก็คาดหวังว่าฝ่ายของตนจะได้รับเลือกตั้งเข้ามามากกว่า แต่ถ้าประชาชนเลือก

สมาชิกสภาผู้แทนฯฝ่ายตรงข้ามเข้ามา ก็แสดงว่า ประชาชนไม่สนับสนุนผู้แทนฯชุดเก่า และฝ่ายบริหารจะยุบสภาซ้ำอีกไม่ได้ (ในเหตุการณ์เดียวกัน) นั่นคือต้องลาออก จึงอาจกล่าวได้ว่า อำนาจสุดท้ายก็ยังเป็นของรัฐสภาอยู่ดี ที่เป็นเช่นนี้เพราะชาวอังกฤษถือว่า สภาผู้แทนฯเป็นตัวแทนของปวงชน เป็นศูนย์กลางการปฏิบัติหน้าที่ในนามของประเทศโดยส่วนรวมนั่นเอง ตรงข้ามกับระบบการเมืองของสหรัฐอเมริกาที่ถือว่า สมาชิกรัฐสภาเป็นตัวแทนของเขตเลือกตั้ง ประธานาธิบดีเท่านั้นที่เป็นตัวแทนของประเทศโดยส่วนรวม

2.4.3 หลักที่ถือว่าราชบัลลังก์เป็นสถาบันอย่างหนึ่ง (The Crown as an Institution)

พระมหากษัตริย์เป็นสถาบันหนึ่งในระบอบการปกครองของอังกฤษ และเป็นที่ยึดเหนี่ยวมาตลอดเพราะเป็นสถาบันที่มีมาแต่ช้านาน ดังนั้น ไม่ว่าจะเกิดการเปลี่ยนแปลงใดๆกับรัฐบาล พระมหากษัตริย์ก็ยังคงดำรงอยู่ต่อไป นับว่าเป็นเอกลักษณ์ที่มั่นคงและยืนนานของสถาบันการปกครองของอังกฤษ และเป็นที่ยึดเหนี่ยวของชาวอังกฤษผู้จงรักภักดีทั้งหมด

ปัจจุบัน สมเด็จพระนางเจ้าเอลิซาเบธเป็นพระราชินีของสหราชอาณาจักร พระองค์ขึ้นครองราชสมบัติสืบต่อจากสมเด็จพระเจ้าจอร์จที่ 6 พระราชบิดา เมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 1952 ซึ่งเป็นภาวะการณ์ที่อังกฤษกำลังเผชิญกับภาวะทางเศรษฐกิจทุก ๆ ด้าน ไม่มีรัฐบาลชุดไหนสามารถแก้สถานะการณ์นั้นได้เลย แต่สมเด็จพระราชินีทรงประกอบพระราชกรณียกิจในฐานะประมุขของประเทศด้วยความสง่างามและดีเลิศตลอดมา และยังคงทรงเป็นศูนย์รวมเอกภาพในหมู่ประชาชนชาวอังกฤษ เป็นผู้เชื่อมอดีตกับปัจจุบันและทรงเป็นความหวังของอนาคตด้วย อำนาจของพระองค์อยู่ที่การลงพระปรมาภิไธยในร่างกฎหมาย การแต่งตั้งข้าราชการระดับสูง การเปิด-ปิดสมัยประชุมรัฐสภา ซึ่งเป็นพิธีการของรัฐทั้งหลาย ทั้งทรงไว้ซึ่งสิทธิในการให้คำแนะนำแก่นายกรัฐมนตรี ดังเช่นในการพบกับนายกรัฐมนตรีเป็นการส่วนพระองค์ทุก ๆ สัปดาห์มาจนกระทั่งปัจจุบันนี้ นายกรัฐมนตรีทุก ๆ คนมักรับฟังคำแนะนำจากพระองค์ด้วยความเคารพเสมอมา เพราะพระองค์มีความรู้เรื่องต่าง ๆ บางเรื่องดีกว่านักการเมืองบางคน เพราะพระองค์ต้องติดตามกระแสการเมืองอยู่ตลอดเวลาตรงข้ามกับนักการเมืองที่อาจไม่ได้รับเลือกตั้งในบางสมัย จึงเป็นช่วงที่ขาดหายไปนั่นเอง

โดยสรุปแล้ว การเทอดพระเกียรติของกษัตริย์อังกฤษนั้นยิ่งใหญ่มาก การกระทำทุกอย่างของรัฐบาลต้องกระทำในนามของพระมหากษัตริย์ เช่น ทรงเป็นผู้อนุมัติกฎหมาย ทรงทำสนธิสัญญาและบังคับบัญชากำลังทหารทั้งหมด ยิ่งกว่านั้น โดยกฎหมายแล้ว คณะรัฐมนตรีได้

รับอำนาจมาจากพระมหากษัตริย์ แต่ในทางปฏิบัติพระมหากษัตริย์ทรงใช้อำนาจนี้โดยคำแนะนำของคณะรัฐมนตรีผู้ซึ่งรับผิดชอบทางการเมืองต่อรัฐสภา และต่อผู้ออกเสียงที่เลือกตั้งตนเข้ามาในสภาฯ เว้นแต่ภายใต้สถานการณ์ไม่ปกติเท่านั้น ที่พระมหากษัตริย์สามารถใช้อำนาจนี้ได้โดยอิสระ

2.4.4 หลักนิติธรรม (Rule of Law) เป็นหลักที่แสดงให้เห็นว่า ประชาชนทุกคนต้องอยู่ภายใต้กฎหมาย ต้องได้รับสิทธิและความคุ้มครองจากกฎหมายด้วย ดังนั้น ประชาชนทุกคนมีสิทธิป้องกันตนเองได้โดยไม่ถูกลงโทษในทันที นอกเสียจากมีกฎหมายระบุอย่างชัดเจนและได้กำหนดโทษเอาไว้แล้ว และการจะนำผู้กระทำความผิดมาลงโทษนั้นต้องปฏิบัติตามกระบวนการยุติธรรมซึ่งมีกฎเกณฑ์ที่กำหนดเอาไว้แน่นอน ศาลจะเป็นผู้ปกป้องประชาชนในการกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ก้าวท้าวสิทธิของพลเมืองอันเป็นการขัดต่อกฎหมาย ด้วยเหตุนี้แสดงว่าประชาชนและเจ้าหน้าที่ของรัฐมีความเสมอภาคกันภายใต้กฎหมายและระบบศาลเดียวกันนั่นเอง